

УДК 378.014

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-3\(43\)-1003-1010](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-3(43)-1003-1010)

Гриценко Олена Едуардівна викладачка кафедри сучасної та бальної хореографії, Харківська державна академія культури, м. Харків, тел: (066) 770-09-40, <https://orcid.org/0009-0007-0988-8164>

Бородіна Тетяна Михайлівна провідний концертмейстер кафедри сучасної та бальної хореографії, Харківська державна академія культури, м. Харків, тел: (097) 977-96-12, <https://orcid.org/0009-0000-8955-6301>

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІКТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ХОРЕОГРАФІЇ

Анотація. У статті авторами проаналізовані особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх викладачів хореографії. Поява та широке розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій зумовлюють необхідність не тільки розширення арсеналу методів, засобів та форм навчання, але й їх глибокої модернізації. Використання ІКТ в освітньому процесі сприяє підвищенню ефективності пізнавальної діяльності здобувачів хореографічної освіти, збагаченню професійного арсеналу самого викладача хореографічних дисциплін. Встановлено, що у сучасному освітньому просторі викладач хореографії відіграє багатогранну роль, де організація пізнавального процесу є ключовою функцією.

Акцентовано увагу на тому, що в умовах динамічного розвитку інформаційного суспільства та стрімкого технологічного прогресу, ІКТ відіграють ключову роль у модернізації освітнього процесу та підвищенні якості професійної підготовки фахівців. Обґрунтовано актуальність використання ІКТ у хореографічній освіті, що зумовлено необхідністю формування у майбутніх викладачів не тільки професійних знань та вмінь, але й інформаційно-цифрової компетентності, необхідної для успішної роботи в сучасному культурно-мистецькому просторі. Наголошено на важливості комплексного підходу до використання ІКТ у підготовці майбутніх викладачів хореографії, що передбачає поєднання традиційних методів навчання з сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями.

В результаті проведеного педагогічного дискурсу, який базувався на основі аналізу наукових джерел та саморефлексії досвіду встановлено, що застосування сучасних ІКТ у підготовці майбутніх викладачів хореографії сприяє підвищенню якості освіти, розвитку творчого потенціалу здобувачів, формуванню їх інформаційно-цифрової компетентності та підготовці до успішної професійної діяльності в умовах сучасного культурно-мистецького простору.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, інформатизація, мистецтво, хореографія, вища освіта, майбутні викладачі, здобувачів освіти, компетентності

Hrytsenko Olena Eduardivna Lecturer at the Department of Modern and Ballroom Choreography, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, tel: (066) 770-09-40, <https://orcid.org/0009-0007-0988-8164>

Borodina Tetiana Mykhailivna Leading concertmaster of the Department of Modern and Ballroom Choreography, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, tel: (097) 977-96-12, <https://orcid.org/0009-0000-8955-6301>

PECULIARITIES OF USING MODERN ICT IN THE TRAINING OF FUTURE CHOREOGRAPHY TEACHERS

Abstract. In the article the authors analyze the peculiarities of the use of information and communication technologies in the training of future choreography teachers. The emergence and widespread use of information and communication technologies necessitate not only the expansion of the arsenal of methods, means and forms of education, but also their deep modernization. The use of ICT in the educational process contributes to improving the efficiency of cognitive activity of students of choreographic education, enriching the professional arsenal of the teacher of choreographic disciplines. It is established that in the modern educational space, the choreography teacher plays a multifaceted role, where the organization of the cognitive process is a key function.

It is emphasized that in the context of the dynamic development of the information society and rapid technological progress, ICTs play a key role in modernizing the educational process and improving the quality of professional training. The relevance of the use of ICTs in choreographic education is substantiated, which is due to the need to form not only professional knowledge and skills, but also information and digital competence necessary for successful work in the modern cultural and artistic space. The importance of an integrated approach to the use of ICT in the training of future choreography teachers, which involves combining traditional teaching methods with modern information and communication technologies, is emphasized.

As a result of the conducted pedagogical discourse, which was based on the analysis of scientific sources and self-reflection of experience, it was found that the use of modern ICT in the training of future choreography teachers contributes to improving the quality of education, developing the creative potential of students, forming their information and digital competence and preparing them for successful professional activities in the modern cultural and artistic space.

Keywords: information and communication technologies, informatization, art, choreography, higher education, future teachers, students, competencies

Постановка проблеми. У сучасному освітньому просторі підготовка майбутніх хореографів розглядається як ключовий критерій підготовленості до професійної діяльності. Вміння ефективно розв'язувати складні освітньо-професійні завдання, оперативно адаптуватися до динамічних умов професійної діяльності та творчо використовувати інформаційно-комунікаційні технології (далі - ІКТ) є важливим завданням сьогодення. Впровадження ІКТ в освітній процес сприяє не тільки оптимізації освітнього процесу, але й розширенню доступу до інформаційних ресурсів, що є важливим для сучасного фахівця [2]. Викладач хореографії, який володіє ІКТ, здатний ефективно організовувати навчальний процес, застосовувати сучасні методи навчання та забезпечувати якісну підготовку студентів.

Розвиток професійної готовності майбутніх викладачів хореографії передбачає формування у них не тільки теоретичних знань та практичних навичок, але й здатності до самостійного навчання, критичного мислення та креативного підходу до вирішення професійних завдань. Важливим аспектом є також вміння використовувати ІКТ для створення та розповсюдження навчальних матеріалів, організації дистанційного і змішаного навчання та спілкування зі здобувачами.

Мета статті. Теоретично обґрунтувати особливості та роль застосування сучасних ІКТ у підготовці майбутніх викладачів хореографії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати аналізу науково-педагогічної літератури свідчать про наявність ґрунтовної теоретичної бази для розв'язання питань професійної підготовки фахівців мистецько-педагогічних спеціальностей, зокрема майбутніх викладачів хореографії. Науковці Т. Благова, С. Горбенко, Л. Сбітнєва та І. Сташевська, досліджують теоретичні та історичні аспекти становлення та розвитку вищої мистецько-педагогічної освіти, зокрема у сфері хореографії. У наукових працях таких дослідників, як В. Биков, О. Спірін, Л. Карташова, Р. Гуревич, М. Жалдак, М. Кадемія, В. Кухаренко, А. Литвин, Н. Морзе, А. Квятковська, проаналізовано загальні питання професійної підготовки майбутніх фахівців у контексті інформатизації освіти. Особливу увагу в цих роботах приділено дослідженню сутності та специфіки застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі.

Виклад основного матеріалу. У контексті сучасних реалій ринкових відносин, формування у майбутніх хореографів виключно ключових компетентностей, набутих у процесі професійної підготовки, є недостатнім. Зміни в освітніх системах багатьох країн світу, зокрема й України, зумовили підвищення вимог сучасного ринку праці до освітнього рівня фахівців, що, в свою чергу, актуалізувало пошук шляхів реформування освітнього процесу та впровадження новітніх підходів до професійної підготовки.

Підготовка майбутніх викладачів хореографії у закладах вищої освіти є складним, багатогранним і динамічним процесом, що охоплює різні аспекти

професійного становлення фахівця. Цей процес можна розглядати як цілеспрямоване формування у здобувачів не лише спеціальних хореографічних знань та вмінь, але й готовності творчо застосовувати їх у педагогічній діяльності, зокрема шляхом ефективного використання різноманітних засобів навчання, серед яких особливе місце посідають інформаційно-комунікаційні технології [2]. Якісне забезпечення професійної підготовки майбутніх викладачів хореографії передбачає постійний моніторинг і вдосконалення освітнього процесу, що включає в себе гнучке реагування на потреби сучасного ринку праці, урахування індивідуальних особливостей здобувачів і створення умов для їх творчого розвитку. Освітній процес має бути орієнтований на пріоритетний розвиток професійного мислення здобувачів, їх комунікативних та організаційних вмінь, адекватної професійної самооцінки, підвищеної соціальної відповідальності за професійні дії, включення в професійне спілкування та командну роботу, а також формування вмінь і навичок з використання інноваційних технологій навчання.

На основі аналізу нормативно-правової бази, навчально-методичної документації, спостереження за освітнім процесом та оцінювання результатів діяльності майбутніх хореографів, встановлено, що їх якість підготовки залежить від низки факторів, зокрема **змістовно-методичне забезпечення** (якість освітніх та навчальних програм, їх відповідність сучасним вимогам та потребам ринку праці); **організаційно-управлінські умови** (ефективність управління закладом освіти та його структурними підрозділами, що відповідають за підготовку хореографів); **кадровий потенціал** (професіоналізм та компетентність викладацько-професорського складу, їх здатність забезпечити якісне навчання та фахову підготовку здобувачів хореографічної освіти); **контингент здобувачів** (академічна успішність та мотивація здобувачів, їх попередній рівень підготовки та індивідуальні здібності); **організація практичної підготовки** (ефективність системи практичної підготовки майбутніх фахівців, її відповідність вимогам навчального плану та потребам майбутньої професійної діяльності); **система оцінювання результатів навчання** (об'єктивність та комплексність системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів, її спрямованість на виявлення рівня сформованості професійних компетентностей).

Врахування зазначених факторів є необхідною умовою для забезпечення якісної підготовки майбутніх викладачів хореографії, конкурентоспроможних на сучасному ринку праці.

У науковій інтерпретації А. Квятковської, під засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій розуміються програмні, програмно-апаратні технічні засоби, а також сучасні засоби та системи трансляції інформації, інформаційного обміну, що забезпечують операції збирання, продукування, накопичення, зберігання, обробки, передачі інформації та можливість доступу до інформаційних ресурсів комп'ютерних мереж (у тому числі глобальних) [4].

В свою чергу науковці [1] визначають інформаційно-комунікаційні технології в освіті, як не лише технічні засоби, а й **педагогічні технології**, спрямовані на активізацію навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, розвиток їх творчих здібностей, формування інформаційної культури та компетентностей, необхідних для життя та роботи в сучасному світі.

Аналіз наукових досліджень та власних педагогічних спостережень дозволяють зазначити, що накопичення досвіду використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності викладача хореографії є визначальним фактором підвищення ефективності освітнього процесу:

✓ Грунтовне володіння ІКТ розширює арсенал методичних засобів педагога. Викладач отримує можливість створювати мультимедійні презентації, відеоуроки, інтерактивні завдання, що сприяє візуалізації освітнього матеріалу та підвищує зацікавленість здобувачів.

✓ Використання ІКТ сприяє індивідуалізації навчання. За допомогою сучасних технологій викладач може адаптувати освітній процес до потреб та індивідуальних особливостей кожного здобувача, враховуючи його рівень підготовки, темп навчання та стиль сприйняття інформації.

✓ ІКТ відкривають доступ до широкого спектру інформаційних ресурсів. Викладачі та здобувачі можуть користуватися електронними бібліотеками, онлайн-курсами, відеохостингами, що сприяє поглибленому вивченню хореографічного мистецтва та обміну досвідом з колегами по всьому світу.

✓ Використання ІКТ сприяє розвитку творчих здібностей майбутніх хореографів. За допомогою сучасних програмних засобів здобувачі можуть створювати власні хореографічні проекти, експериментувати з музичним супроводом, візуальними ефектами та іншими елементами танцювального мистецтва.

✓ ІКТ забезпечують ефективну комунікацію між викладачем та здобувачами. Використання електронної пошти, соціальних мереж, онлайн-платформ дозволяє організувати дистанційне та змішане навчання, обмінюватися інформацією, отримувати консультації та оцінювати роботи здобувачів.

Узагальнюючи вищезазначене, приходимо до висновку, що формування готовності майбутніх викладачів хореографії до використання інформаційно-комунікаційних технологій є інтегрованим результатом їх професійної підготовки у закладі вищої освіти. Цей процес не обмежується лише засвоєнням спеціальних знань та вмінь у сфері ІКТ, а й охоплює розвиток особистісних якостей, що сприяють ефективному та творчому застосуванню технологій у професійній діяльності.

В результаті проведеного педагогічного дискурсу, який базувався на основі аналізу наукових джерел та саморефлексії досвіду встановлено змістові компоненти формування готовності до використання ІКТ [6;5;3]:

✓ **Теоретична підготовка:** опанування базових понять інформатики та ІКТ, вивчення можливостей використання ІКТ у хореографічній освіті

(створення мультимедійних презентацій, відеозапис та редагування танцювальних номерів, використання онлайн-ресурсів для навчання та обміну досвідом), ознайомлення з програмним забезпеченням, необхідним для роботи з ІКТ у сфері хореографії.

✓ **Практична підготовка:** набуття практичних навичок роботи з комп'ютером та різноманітним програмним забезпеченням, створення та редагування мультимедійних матеріалів для використання на заняттях з хореографії, використання онлайн-платформ та інструментів для організації дистанційного навчання та спілкування зі студентами.

✓ **Розвиток особистісних якостей:** формування інформаційної культури та критичного мислення, розвиток творчих здібностей та вміння генерувати нові ідеї за допомогою ІКТ, виховання відповідальності та етичних норм поведінки в інформаційному просторі, формування мотивації до постійного самовдосконалення та навчання новим технологіям.

У процесі дослідження було використано комплексний, компетентнісний та системний наукові підходи для всебічного аналізу психолого-педагогічної літератури, зокрема монографічних наукових видань та дисертаційних досліджень з обраної теми. Авторами було визначено, що у сучасному освітньому просторі викладач хореографії постає не лише як носій спеціальних хореографічних знань, але й як креативна особистість, здатна до генерування нових художніх образів та їх втілення у танцювальних композиціях. Професійний успіх у цій сфері зумовлений не тільки фаховою освітою, але й комплексом природних здібностей, серед яких ключовими є: розвинена уява, здатність до абстрактного хореографічного мислення та вміння створювати оригінальні танцювальні твори. У науковому дискурсі підкреслюється, що викладач хореографії, окрім спеціальної освіти, повинен володіти компетенціями балетмейстера - творця хореографічного полотна. Ця роль передбачає не тільки знання технік та стилів танцю, але й здатність до художнього осмислення дійсності, вміння транслювати свої ідеї через рух, музику та сценічне втілення. Викладач-балетмейстер повинен володіти розвиненим образним мисленням, навичками композиції та організації хореографічного простору, а також критичним аналізом та оцінкою творчого процесу. Окрім цього, важливими є педагогічні якості, вміння знаходити індивідуальний підхід до кожного учня та створювати умови для їх творчого розвитку [2].

Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітній процес з хореографії часто зустрічає опір з боку викладачів, особливо старшого покоління. Цей феномен пояснюється низкою психологічних та методичних факторів, як зокрема страх перед невідомим, адже освоєння нових технологій може викликати у викладачів почуття невпевненості та страху; консерватизм, адже деякі викладачі можуть віддавати перевагу традиційним методам навчання, вважаючи, що вони є більш

ефективними та перевіреними часом; недостатня методична підтримка (викладачі можуть відчувати брак методичної підтримки з боку адміністрації закладу освіти, що ускладнює процес впровадження ІКТ в освітній процес); відсутність часу та інші. Визначимо шляхи подолання опору:

- ✓ Підвищення кваліфікації викладачів через організацію курсів підвищення кваліфікації, семінарів та майстер-класів з використання ІКТ у хореографії.

- ✓ Методична підтримка через надання викладачам методичної допомоги у розробці та впровадженні ІКТ-орієнтованих навчальних матеріалів.

- ✓ Створення сприятливого середовища у закладі освіти.

- ✓ Мотивація до використання ІКТ у освітньому процесі шляхом надання можливостей для професійного зростання та визнання досягнень педагогів.

Важливо зазначити, що впровадження ІКТ в освітній процес є неминучим процесом, який відкриває перед викладачами хореографії нові можливості для творчості та професійного розвитку. Подолання опору з боку викладачів є важливим кроком на шляху до модернізації хореографічної освіти та забезпечення її відповідності сучасним вимогам.

Висновки. У процесі дослідження авторами встановлено, що використання сучасних ІКТ значно полегшує вирішення освітніх завдань, пов'язаних з хореографією, та сприяє розвитку професійної компетентності майбутніх хореографів. За допомогою інформаційних технологій, таких як спеціалізовані програмні пакети, хореографи можуть створювати, редагувати та аналізувати хореографічні композиції, візуалізувати свої ідеї, обмінюватися досвідом з колегами та демонструвати свої роботи широкій аудиторії. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності майбутніх хореографів є запорукою їх успіху в сучасному мистецькому просторі, де вміння ефективно використовувати ІКТ є необхідною умовою для творчого зростання та професійної реалізації. **Подальші наукові розвідки** доцільно спрямувати на розробку методичного забезпечення для організації та проведення дистанційного навчання мистецьких дисциплін, враховуючи емоційну складову хореографічного навчання.

Література:

1. Chykurova O., Boiaryshcheva T., Herych M., Kviatkovska A., Tymoshchuk, O. Aplicación de las tecnologías de la información en el proceso educativo bajo la ley marcial. *Apuntes Universitario*. Vol. 13(1). 2022. DOI:10.17162/au.v13i1.1325
2. Добролюбова Н. В. Інноваційні технології в системі підготовки майбутніх хореографів з дисципліни «Композиція та постановка танцю». Сучасний стан проблеми фізичної культури та здоров'я нації : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків; м. Маріуполь, 23 квітня 2018 р.). Харків, Маріуполь, 2018. С. 109–112.
3. Добролюбова Н. В. Модель формування вмінь постановки композицій при підготовці майбутніх педагогів-хореографів. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. № 64. 2018. С. 78–81.

4. Перетяга Л., Імбер В., Квятковська А. Огляд інтернет-застосунків для організації групової взаємодії здобувачів ЗВО. *Вісник науки та освіти*. № 5. 2024.

5. Реброва О. Є. Дослідницький компонент в підготовці здобувачів вищої хореографічно-педагогічної освіти. *Хореографія в сучасному мистецькому просторі: Збірник тез доповідей*. 2022.с.118.

6. Школа О. М. Формування готовності майбутніх викладачів фізичного виховання і хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*. №3(12). 2017. 145-148.

References:

1. Chykurova O., Boiaryshcheva T., Herych M., Kviatkovska A., Tymoshchuk O. (2022) Aplicación de las tecnologías de la información en el proceso educativo bajo la ley marcial. *Apuntes Universitario*. Vol. 13(1). DOI:10.17162/au.v13i1.1325 [in English]

2. Dobroliubova N. V. (2018). Innovatsiini tekhnolohii v systemi pidhotovky maibutnikh khoreohraiv z dystsypliny «Kompozytsiia ta postanovka tantsiu». Suchasnyi stan problemy fizychnoi kultury ta zdorovia natsii : materialy VI Vseukr. nauk.-prakt. Konf [Innovative technologies in the system of training of future choreographers in the discipline “Composition and staging of dance”. The current state of the problem of physical culture and health of the nation: materials of the VI All-Ukrainian scientific and practical conference]. (m. Kharkiv; m. Mariupol, 23 kvitnia 2018 r.). Kharkiv, Mariupol, S. 109–112. [in Ukrainian]

3. Dobroliubova N. V. (2018). Model formuvannia vmin postanovky kompozytsii pry pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv-khoreohraiv [Model of formation of skills of staging compositions in the training of future teachers-choreographers]. *Naukovyi chasopys NPU im..M. P. Drahomanova*. № 64. S. 78–81. [in Ukrainian]

4. Peretiaha L., Imber V., Kviatkovska A.(2024). Ohliad internet-zastosunkiv dlia orhanizatsii hrupovoi vzaiemodii zdobuvachiv ZVO [Review of Internet applications for organizing group interaction of university students]. *Visnyk nauky ta osvity*. № 5. [in Ukrainian]

5. Rebrova O. Ye.(2022). Doslidnytskyi komponent v pidhotovtsi zdobuvachiv vyshchoi khoreohrafichno-pedahohichnoi osvity [Research component in the training of applicants for higher choreographic and pedagogical education]. *Khoreohrafiia v suchasnomu mystetskomu prostori: Zbirnyk tez dopovidei*. s.118. [in Ukrainian]

6. Shkola O. M. (2017). Formuvannia hotovnosti maibutnikh vykladachiv fizychnoho vykhovannia i khoreohrafi do zastosuvannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Formation of the readiness of future teachers of physical education and choreography for the use of information and communication technologies]. *Dystantsiina osvita v Ukraini: innovatsiini, normatyvno-pravovi, pedahohichni aspekty*. №3(12).p. 145-148. [in Ukrainian]